

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 720.—
Fél „ 360.—
Negyed „ 180.—
Egy óra 60.—

DÉLI KIADÁS

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS IRODALMI NAPILAP

Megjelenik reggel és délután.

Szerkeszt. és kiadóhiv. Dugonics-tér 12. sz.

Telefon: szerk. 340
kiadóhiv. 94

HOMOKÓRA

Julius 26, kedd délután 6 óra. Ez volt az a pillanat, amelyben Párisban megtörtént a trianoni békeszerződés okmányainak kicserélése Magyarország és ellenségei közt. Ebben a pillanatban formailag is, vagyis inkább formailag helyreállt a béke Magyarország és a világ közt. A kardhegyel írt béke, amelyben az se hisz, aki diktálta, — hogy hihetne benne az, akit a világ nyomorékjává tett! *Miért kellett annak az embertelen világtörténelmi komédiának épen július 26-án délután 6 órakor történni?* Hiszen az már ugyis világtörténelmi dátum. A sorsmozdító ultimátum évfordulója, amelyet gyűszűszálal kellene megülnie az egész föld kerekén, győzőknek és legyőzötteknek. Van-e benne szándékosság, hogy épen azon a napon váljék jogerőssé a halálos ítéletünknek szánt írás, amelyen hét évvel ezelőtt eljegyeztük magunkat a halállal? Nem nagyon valószínű. Kisebbség vagyunk, semhogy nagy hóhéraink érdemesnek tartanák ilyen kiszámított brutalitással gyötörni bennünket, amely különösebb hasznót ugysem hajt nekik. Ez nem a franciák iróniája, hanem a sorsé. Ma hét éve a háboru életetése harsogott a városok éjszakaijában, amelynek hajnala már mozgósítási plakátokra szökött. Ez a lap akkor vezércikket írt, az utolsót, amelybe még nem szólhattott bele a cenzura és az a cikk így végződött:

— Elgurult a kő, amely világot fog agyonzuzni. Jaj, talán köztük lesz a mi kis hazánk is. Talán a tömegek, amelyek az elébb a háborut éltették, sirni és átkozódni fognak. A halál megindult fekete lován. Mikor fog megállni, kiket fog elgázolni, hol lesz a kataklizma vége, amely ma kezdődött?

Ebből is látszik, hogy ez az új-ság már akkor is destruktív volt, sőt talán egymaga volt az a magyar sajtóban. Tudta és merte látni, hogy kihuzatott a végzet kardja, amely ime, a hetedik évfordulón tére meg hüvelyébe.

Cambon, Franciaország volt nagykövete a berlini udvarnál, most tette közzé háborus emlékiratait s megírja bennük, hogy 1914 júliusában, mikor már sejtette, hogy Németország háborúra készül, de pozitív bizonyítékai még nem voltak, egy hosszú tárgyalás végén ezeket mondta Jagow német külügyi államtitkárnak:

— Szabad most úgy beszélnem önhez, uram, mint ahogy magánember beszél egy másik magánemberhez? Nekem az az érzésem, hogy önök háborúra gondolnak és én értelmetlennek tartom ezt a ter-
vüket. Franciaország sokkal erősebban fog védekezni, mint ahogy önök gondolják és önök bizonyosra vehetik azt, hogy Anglia nem fogja megismételni az 1870-ben elkövetett hibát és nem

A trianoni békeszerződés érvényre lépett.

PÁRIS, július 27. (MTI.) Párisban a szövetségesek és Magyarország tegnap cserélték ki a trianoni szerződés ratifikációs okmányait. A szerződés azonnal életbelép.

A községek, a szőlőbirtokok és a szövetkezetek vagyonszállítása.

Budapestről jelentik: A nemzetgyűlés pénzügyi és földmívelésügyi bizottsága tegnap délután tartott együttes ülésében folytatólagosan tárgyalta a ingatlan vagyonszállításról szóló törvényjavaslatot. Klebelsberg Kunó gróf elnök rámutatott a városok országos kongresszusának indokolt állásfoglalására a törvényhatóságok és községek vagyonszállítás alá vonása ellen, amely mozgalomhoz számos község is csatlakozott. Már most jelzi, hogy a vagyonszállításnak ezeket az erkölcsi testületeket a való életterjesztését nem szavazhatná meg. Erre a kérdésre egyébként a kongresszus memorandumának tárgyalásakor még vissza fog térni.

A kisebb szőlőkategóriákra nézve, szemben a hivatalos javaslattal, Örfy Imre a váltás mérséklését javasolta egészen öt holdig.

Az együttes bizottság ezután a

fog félreállani. Kérem, higgyen nekem, hiszen tudja rólam, hogy egyike vagyok az európai politika szálairól legjobban értesült tíz embernek. Én tudom azt, hogy Anglia gazdasági és erkölcsi okoknál fogva föltétlenül beavatkozik és pillanatnyi háborús nélkül fog követni bennünket. Kérem, gondolja át azt, hogy milyen rettenetes következményekkel jár majd önökre nézve, ha kénytelenek lesznek fölvenni a harcot egész Európa ellen az osztrák-magyar monarchia térségében.

A Nemzeti Újság részleteket közöl a puccsra készült Persiának hazatérő terveiről. „Az egyik pokoli terv szerint abban az irányban kellett volna megváltoztatni az egész alkotmányos rendszert, hogy olyan új cenzusokhoz kössék a nemzetgyűlési választási jogosultságot, mely hátrányos a magyar intelligenciára, földbirtokos osztályra és a klérusra, ellenben jogelonyben részesíti a zsidóságot és általában az úgynevezett demokratikus és liberális elemeket. A hadsereg létszámát illetően nem élnek még a békeszerződés által megengedett maximummal sem és ennek szervezetét és szolgálati szabályzatát a kispántant katonai köreivel való meg-
egyezés értelmében rendelik el. Az összes politikai elítéltek amnesztiában részesítendőek. A puccskabineteiben három szocialista, három polgári miniszter lett volna, a többi tárcát a kisgazdáknak tartották volna fenn. Ezzel szemben a Magyarország, mint mondja, illetékes

váltást a következőképpen állapította meg a szőlőre: 400 négyszögölög váltásmentes, 400 négyszögölögől 1 holdig 1500 korona, 1—2 holdig 2000 korona, 2—3 holdig 2500 korona, 3—10 holdig 3000 korona, 10—20 holdig 3500 korona, 20—50 holdig 4000 korona, 50—100 holdig 4500 korona, 100 holdon fölül 5000 korona holdanként.

A 24. §-nál a szövetkezetekre nézve vagyonszállítási kedvezmény történt.

Schandl Károly javaslatára, amely szerint a vagyonszállításról szóló első törvény 23. §-a alapján a váltás alól mentes szövetkezetek áru-rektára és árukészlete váltás alá nem esik, hasonlóképpen mentesek a váltás alól azon nagy árukészletek, amelyeket külföldi cégek földolgozás, vagy likvidálás céljából belföldi vállalatoknál tárolnak.

A vitát folytatni fogják.

körökből arról értesül, hogy a Persián-ügy még a nyomozás stádiumában van, bűnösség, vagy ártatlanság kérdése még nem tisztázódott. Egyes lapok több szenzációs letartóztatást harangoztak be, a rendőrségnek azonban erről nincs semmi tudomása.

Mi az igazság az orosz hírekben? A legtöbb ember már nem is olvassa őket, nem érdeklődés hiányán, hanem mert se jóban, se rosszban nem hisz, amit az orosz dolgokról jelentenek. A Világ szerint a prágai orosz delegáció vezetője, Masztovenko a prágai lapokban a következő nyilatkozatot teszi:

— A mozgósítási hírek teljesen koholtak. A helyzet ellenkezőleg áll. Az orosz kormány örül annak, hogy annyi háborus év után végül békéhez jutott és a béke előnyeit akarja kihasználni új háboru keresése helyett.

— Az orosz emigránsok rendkívül módon tulozzák a kommunista pártot belül fölmerült ellentéteket. Vannak véleményeltérések, de ezek természetesen egy olyan pártnál, amely kormányon van és ezek a véleményeltérések természetesen hatnak, nem bémítolag.

— Az éhínségről elterjedt híreknel nem szabad szem elől téveszteni azt, hogy a helyzet azért igen súlyos, mert a parasztsztyál élet-színvonala jelentékenyen megjavult és így elviselhetetlenebbé tünik föl előtte az a nyomor, amelyen 1895-ben, 1892-ben és 1897-ben esett át, amikor még az orosz parasztsztyál tul-

nyomóan nagy nyomorban élt és a bőséges termés idején is csak ritkán lakott jól. Igaz ugyan, hogy az idei termést csak 2200 millió pudra becsülik, a legutóbbi békeévek átlag 4200 millió pudok termésével szemben, de nem szabad elfelejteni azt, hogy tavaly a termés nem haladta meg az 1900 millió pudot és Oroszország mégis túlélte a múlt évet. A múlt évvel szemben általános-ságban nem lehet a termés csökkenéséről beszélni, csak épen a termés megoszlása sokkal egyenetlenebb mint amilyen tavaly volt és ennek az egyenetlenségnek leküzdése jelent súlyos nehézségeket az orosz kormány számára.

Ismertetjük Masztovenko ur nyilatkozatát, anélkül, hogy több hitelt adnánk neki, mint más orosz hírek. Egy bizonyos: a nyilatkozat annyira körmönfont, hogy becsületére válnék a legtekintélyesebb és legóvatosabb öreg európai diplomatának is. Mindenki azt olvassa ki belőle, amit akar.

A városok kongresszusa a vagyonszállítás megváltoztatását követeli.

Budapestről jelentik: A magyar városok országos kongresszusa tegnap tartotta rendes egyetemes nagygyűlését Folkusházy Lajos alpolgármester elnöklésével, aki fölolvasta a kongresszus határozati javaslatát, amely a következő:

— A magyar városok országos kongresszusának egyetemes ülése az ingatlan vagyonszállításról szóló törvényjavaslat lényeges megváltoztatását kéri. A háboru által okozott mérhetetlen károk, elmaradt bevételek helyrehozásának egyedüli biztosítója az agyonterhelt lakosság magánvagyonának sértetlen fenn-tartásában rejlik. Az egyetemes ülés ezért arra kéri a nemzetgyűlést, hogy módosítsa a javaslat ama pontjait, amelyek a városok és a törvényhatóságok vagyonszállítására vonatkoznak.

A határozati javaslatot egyhanguan elfogadták és ezt föliratban közlik a miniszterelnökkel, a pénzügyminiszterrel, a belügyminiszterrel és a nemzetgyűléssel.

Szerda, csütörtök

JOHN TITKA.

A Kéz-kezesben.

Angol-francia egyezség a felsősziléziai kérdésben.

Londonból jelentik: Az angol és francia kormány a felsősziléziai kérdésekben megegyezett. Az angol szakértők tegnap este Párisba utaztak. A kormányok megbeszélései barátságosabb légkört teremtettek, most már remélhető, hogy a felsősziléziai kérdés a legjobb úton van a megoldás felé.

Az éhínség és a kolera Oroszországban.

Páris, július 26. (A MTL. szikravírata.) Az oroszországi éhínség és a kolera a legerősebben Szarátov kormányzóságban pusztít. Emberi életet már csak azok a parasztok élnek, akiknek még vannak állataik. Ezek ugyanis vagy megesszik ezeket az állatokat, vagy becserélik lisztért, olyanformán, hogy egy tehenet vagy két lovat adnak két-három zsák lisztért. A kenyér hivatalos ára ezen a vidéken fon-tonként 10.000 rubel.

Prága, július 27. (MTL.) A kolérának Moszkvában, Péterváron, Kiewben és Odeszában és egész Középoroszlországban május óta 133.428 emberélet esett áldozatul. Májusban és júniusban 53.000 gyermek halt meg kolerában; 40.000 felnőtt tifuszban halt meg.

UJDONSÁGOK

— Egyszerre hárman beszélhetnek ugyanazon telefonvezetéken. Budapestről jelentik: A múlt hét folyamán rendkívül érdekes kísérleteket folytatott a magyar posta a Budapest—Veszprém és Budapest—Szombathely telefonvonalakon. A budapesti Telefongyár mutatta be azt a többszörös telefonberendezést, amely lehetővé teszi, hogy ugyanazon a vezetéken egyszerre hárman beszélhessenek. Az interurbán telefonvonalak már régóta annyira túl vannak terhelve, hogy megközelítően sem tudják lebonyolítani a forgalmat s a mai viszonyok között szó sem lehet arról, hogy új vezetékekkel szaporítsák a meglévőket és így az új találmány bevezetése az egyetlen mód arra, hogy a forgalmat fenn lehessen tartani s a közönség igényeit ki lehessen elégíteni. A múlt héten végzett kísérletek minden tekintetben fényesen sikerültek. A többszörös telefon lesz a posta első beruházása.

— A magyar nyelv a bácskai bíróságoknál. Szabadkáról jelentik: Gyurisics Márkó szerb igazságügyminiszter e héten meglátogatja Szabadkát, Ujvidéket, Titled, Zsablyát, Óbecsét és Magyar-kanizsát, hogy a bíróságoknál tett személyes tapasztalatai alapján határozzon a magyar nyelv használatáról a bácskai igazságszolgáltatásnál.

— Az igazságszolgáltatás egyszerűbb lett. A nemzetgyűlés egyszerűsítette az igazságszolgáltatás rendjét. Ezentúl a kir. ügyészségnek büntetőbírói feladatát csak egy bíró fogja elvégezni. Ujítás az igazságszolgáltatásban az is, hogy a vizsgálóbíró saját hatáskörében, belátása szerint vádat el is ejthet és az eljárást megszüntetheti.

— Készül a „Pannonia”. A forgalomban nemsokára megjelenik a „Pannonia” nevű szivar. Az új szivar a rövid szereplés után eltűnt „Hunnia”-szivarhoz lesz hasonló azzal a különbséggel, hogy a „Hunnia” finomabb cigarettadohánnyal volt töltve, míg a „Pannonia”-ban kevésbé finom vágott dohány lesz. Minőségére a mai „Portorico”-szivarhoz lesz hasonló. A szegedi dohánygyár erősen gyártja a „Pannonia”-szivart, amiből naponta körülbelül 53.000 darab készül.

GUMIBELYEGZŐKET készít Kohnay, Templom-tér 3. Az udvarban.

A határmegállapító bizottság Békésben.

Orosháza, július 26. Eminger cseh-szlovák őrnagy, Gréger francia kapitány, mint a jóvátételi bizottságnak a szövetséges hatalmak által kiküldött képviselői, továbbá Kazy báró miniszteri tanácsos, Dobrovits Sándor miniszteri titkár, Lányi Géza nemzeti hadseregbeli vezérkari százados, összekötő tisztt. a károk föl-vétele és a határ fixpontok kijelölése végett Békésmegyébe érkeznek.

Békéscsabára július 25-én, Békésre július 26-án, Békéscsabára július 27-én, Gyulára július 28-án,

Ujkigyószra július 29-én, Orosházára július 29-én, délben érkeznek. A magyar külügyminiszterium táviratilag intézkedett, hogy az ántánt bizottságot hivatalosan fogadják, a kért fölvilágosításokat adják meg és a panaszokat, sérelmeket terjesszék elő.

A trianoni békeszerződést ellenőrző bizottság tagjai: Mileris görög diplomata, egy nemzeti hadseregbeli alezredes, a kereskedelemügyi kormány részéről: Laky osztálytanácsos.

IV. Károly még nem döntött a tartózkodási helye ügyében.

Budapest, július 27. Svájcban jelentik, hogy IV. Károly még nem döntötte el, hogy hol fog véglegesen letelepedni. Spanyolország tudvalevően már megadta neki a beutazási engedélyt, ennek a tervnek keresztülvitele azonban lényeges pénzügyi nehézségekbe ütközik, melynek megoldását célozta az anyakirályné legutóbbi svájci látogatása. Közben IV. Károly tárgyalásokat kezdett Olaszországgal is, melynek kormánya ugyancsak hajlandó befogadni, való-

színűleg azért, mert így módjában volna a királyt ellenőrizni. IV. Károly természetesen csak megfelelő feltételek mellett menne Olaszországba, ha tudniillik garanciát nyújtanak neki arra nézve, hogy nem gátolják meg szabad mozgását és nem kezelik internáltként. Attól is kell tartania, hogy az ántánt esetleg a háborus bűnösök listájára teszi a királyt és ha ántánt országban tartózkodik, még bíróság elé is állíttják.

A románokkal való paktálás vádja.

Ereki akciót indít Szász Zoltán érdekében. — Rassay interpellál Persián ügyében. — Az ellenzék nyilatkozatot kíván a Bethlen-kormánytól.

A vádak és gyanúsítások nyulnak, terjednek, mint a hínár az iszapban. Kurzusbeli politikai nyilatkozatok, cikkek most a román megszállást tüzték napirendre és annak az inkvizíciós kérdésnek fessegetésével foglalkoznak, hogy kik követtek el hazaárulást a románokkal való érintkezés által. A válasz már előre van adva, mint az inkvizícionál. A román vezetéséggel érintkeztek Friedrichék is, köztársaságiak is, liberálisok is. Az előbbieket hazaszeretethől, az utóbbiakat hazaáruló céllal. Friedrichéket tehát fölmagasztalás illeti, a köztársaságiakat, liberálisokat szintén, de az utóbbiakat persze — kötéllal.

A Nép azzal vádolja a köztársasági párt vezéreit, hogy a párt nevében paktumot kötöttek az oláhokkal a megszállás idején, hogy ha őket és a többi emigrált pártot hatalomra juttatják, készek lemondani Erdélyről.

Ebben a kérdésben nyilatkozott Friedrich is. A megvádoltak szerepéről nem tud, ellenben tény, hogy miniszterelnöksége idején a megszálló oláhok olyan koalíciós kormányt akartak alakítani, amelynek Erdélyről le kellett volna mondania és az oláhokkal szövetségre kellett volna lépnie. Mivel ő ilyesmire nem volt kapható, az oláhok több ultimátumot küldtek hozzá, hogy az egész kormánnyal együtt elfogják és Dobrudzsába internálják. Csak erélyes föllépés és az ántántmissziók közbevetése akadályozta meg az oláhokkal való nyílt összecsapást. Nehéz megmondani, — ugymond Friedrich — hogy kik vettek részt magyar részről az összeesküvésben és kik jártak csak tanácskozássra az oláhokhoz. Az ő álláspontja szerint mindazok, akik a kormány megkerülésével nemcsak az ántánttal, hanem a megszálló oláhokkal paktáltak, a leghatározottabban hazafiatalanul jártak el és ezért őket a

magyar politikai életből ki kell közösíteni. Azok pedig, akik az összeesküvésben részt vettek, hazaárulók és föl kell őket akasztani.

Sok szó esik a Bécsi Magyar Ujság, a Jövő és az Ember cikkeiről is, amelyeket Budapestről küldöttek el a lapok tudósítói. Érdekes, hogy a kurzus egyik képviselője, Ereki Károly akciót akar indítani különösen Szász Zoltán érdekében és állítólag a Házban is föl akart szólni. Persián Adám és Rejöd Alpár letartóztatása is élenken foglalkoztatja politikai köröket.

Rassay Károly Persián Adám és Rejöd Alpár érdekében akar föl-szólni az indemnitási vita során.

Az ellenzéki képviselők a legnagyobb fölháborodással tárgyalják azokat a gyanúsításokat, amelyekkel a liberális blokot és általában a kormánnyal szemben álló politikai köröket napok óta vádolják. Az ellenzék rá akarja szorítani a kormányt, hogy bizonyítékaival álljon elő és haladéktalanul tartóztassa le közülük azokat, akiket bűncselekmények elkövetésével gyanúsít. Az ellenzék végére akar járni, hogy kitől, vagy kiktől származnak a gyanúsítások, amelyek napok óta foglalkoztatják a sajtót.

A Belvárosi-moziban

szerdán, egy napig

A burlingtoni jaguár

II. és III. része 12 felvonásban.

Főszereplő: PEARL WHITE.

Az I. rész összefoglalva ugyancsak látható

Csütörtökön, egy napig

A burlingtoni jaguár IV.

befejező része. Azonkívül: FRIDOLIN NYARAL. Vigjáték 2 felv.-ban.

Előadások 5, 7 és 9 órákor kezdődnek.

Felolvasó szerkesztő és kiadó: ENGEL VILMOS. Nyomatott: BITTERA BÉLA nyomdavállalatánál. Szeged, Petőfi Sándor-sugárút 6. sz. Telefon 42

— Az ujságírók egyesülete az emigráns lapok tudósítása ellen. Budapestről jelentik: A Magyarországi Ujságírók Egyesületének választmánya tegnap délután határozatilag kimondotta, hogy bár tagjainak politikai meggyőződését és ujságírói szabadságát távolról sem kívánja érinteni, összeférhetetlennek tartja az egyesület tagjaira, hogy azon külföldön, vagy megszállott területen megjelenő időközi lapokkal, amelyek Magyarországot immár közel két éve a külföld előtt állandóan rágalmazzák és a magyar nemzet fontos külpolitikai érdekeit veszélyeztetik, bárminemű összeköttetést tartsanak fenn s azoknál munkatársi, cikkirői, vagy tudósítói állást vállaljanak.

— Az Omke a behozatal szigorítása ellen. Budapestről jelentik: Az Omke tegnapi igazgatósági ülésén tárgyalta azt a kormányrendeletet, amellyel a behozatali szabadlistát megszorította. Az egyesülés ragaszkodik eddigi álláspontjához és kimondta, hogy még az olcsósági hullám se adna okot, hogy az országtól a külföldi áruk erőszakkal távol tartassanak. Már pedig az olcsósági hullámnak se hirt, se hamva sincs és mégis most adja ki a kormány a behozatali tilalom megszigorítására vonatkozó rendelkezését, amely az áruk tetemes drágulását fogja előidézni. A kereskedelem a drágulás ódiu-mát már eleve elhárítja magától. Egyben tiltakozott az Omke az ellen, hogy a buza és a liszt exportját monopolisztikus alakulatokra bízzák rá. Végül megerősítette azt a határozatot, hogy az Árvizsgáló Bizottsággal nem tárgyal és a tanácskozásain nem vesz részt.

— Eljegyzés. Müller Margitot, özv. Müller Kálmán leányát, Szeged, eljegyezte dr. Gronich Norbert, Budapest. Minden külön értesítés helyett.

A Szegedi Napló barátai a Szegedi Napló kiadóhivatalánál készíttessék a nyomtatványaikat.

x Előfizetéseket hirdapokra folyóratokra elfogadja „Thália” könyv- és papirkereskedés, Kárász-utca 11. Telefon 337.

KORZÓ-MOZI

Szerdán, július 27-én este 9 órákor

a nyári helyiségben

Emmy Eisenburger

egyetlen klasszikus táncestélye.

M Ü S O R:

1. Ornamentikai tánc. (Bach: Bourée A-moll.)
2. Fátváltánc. (M. Moszkowszky: Momento Gioioso.)
3. Labdatánc. (Strauss.)
4. Liebesfeuer. (Weingartner)
5. Carmen (Bizet; Carmen Chanson bohémien)

• S Z Ü N E T.

6. Salome (Glasounow.)
7. Sírni, sírni, sírni. (Ády Endre)
8. Amazontánc. (Schumann.)
9. A kobold. (Schubert: Allegro scherzendo.)

Helyárak: Zsöllye 36 K, I. hely 24 K, II. hely 17 K, III. hely 12 K a vigalmi adóval együtt.